

L'única història

Julian Barnes

Traducció d'Alexandre Gombau i Arnau

 Angle Editorial

Col·lecció: Narratives

Número de pàgines: 256

Format: 13,8x 21,4cm / rústica amb solapes

Preu: 19,90€

ISBN: 978-84-17214-57-9

Distribució: febrer

Julian Barnes

Nascut a Leicester (Regne Unit) el 1946, Barnes és un dels escriptors britànics més prestigiosos. Irònic, imprevisible i intel·ligent, Angle Editorial ha publicat tots els seus últims llibres: *Arthur i George* (2008), *Res a témer* (2010), *Pulsacions* (2011), *El sentit d'un final* (2012, Premi Man Booker), *El soroll del temps* (2016) i *Nivells de vida* (2017). Va ser guardonat amb el Premi David Cohen de Literatura en reconeixement a la seva carrera literària. Compromès amb els drets humans i la justícia social és un dels patrocinadors de les organitzacions Freedom and Torture i Dignity in Dying.

Julian Barnes torna a literatura en català amb la seva darrera novel·la, “L'única història”

Julian Barnes torna a a literatura en català amb la seva darrera novel·la, *L'única història* (*The only story*). Angle Editorial publica de nou l'autor britànic, traduït per Àlex Gombau, que s'endinsa en la subjectivitat de la memòria i el misteri de l'amor i torna a sorprendre pel seu enfoc de grans temes universals. En la novel·la, publicada originalment aquest 2018, s'hi poden reconèixer molts punts en comú amb *El sentit d'un final* (*The sense of an ending*), guanyadora dels premis man Booker i David Cohen de Literatura (considerat el Novel britànic).

L'única història

Paul és un estudiant de 19 anys quan coneix la Susan, una dona casada i amb dues filles que també és una habitual del club de tennis del Village (poble en català), un barri de cases unifamiliars als suburbis de Londres. Partit a partit s'enforteix la relació entre dues persones que connecten més enllà de l'edat, en aquell entorn tranquil, fa més de cinquanta anys. Al noi no li sembla que Susan formi part a la generació acabada dels seus pares; si més no, troba que l'esperit lliure de la dona ha connectat perfectament amb el seu. Però a través de la **memòria en primera persona** del noi, que creix marcat per aquella relació amb Susan, descobrim que aquell amor ha acabat fent estralls en les seves vides. Només passats els anys sabrà reconèixer qui dels dos n'ha sortit més perjudicat.

L'argument principal de *L'única història*, la relació amorosa, conté altres trames que la condicionen. La **violència domèstica i l'alcoholisme** són dos temes transcendents en l'argument de la novel·la, la seva complexitat és descrita de ben a prop i marcarà el desenvolupament dels fets, dels quals Paul es va distanciant, narrant-los en tercera persona. La cruesa amb què influiran en el comportament dels personatges contrasta amb la candidesa i l'amor sense condicions -pot ser d'alguna altra manera, l'amor?- del protagonista al principi de la història.

Quantes vegades ajustem, embellim, retallem hàbilment la història de la nostra vida?

“How often do we tell our own life story? How often do we adjust, embellish, make sly cuts? And the longer life goes on, the fewer are those around to challenge our account, to remind us that our life is not our life, merely the story we have told about our life. Told to others, but—mainly—to ourselves.” (de El sentit d’un final).

A El sentit d’un final (The sense of an ending, 2011) **Julian Barnes ja parla de la pròpia memòria com d’un element canviant, totalment subjectiu dependent del context i a mercè dels sentiments i les emocions.** La història de la pròpia vida va canviant al llarg dels anys, i allò que va passar en la joventut s’ha vist transformat. A L’única història, Paul és conscient d’aquesta ductilitat del punt de vista i deixa escrita la seva incansable cerca de la puresa i d’allò que es pot considerar inamovible. El noi contempla allò que sentia i creia fermament en els inicis de la seva relació i al final arriba a l’única conclusió prou certa: “potser l’amor no es podia reflectir en una definició; només es podia reflectir en una història.”

Què n’han dit fins ara els mitjans?

I like the way Paul gradually forgets the very body he had overly fetishized, even the ears. “Things, once gone,” we are told, “can’t be put back; he knew that now. A punch, once delivered, can’t be withdrawn. Words, once spoken, can’t be unsaid. We may go on as if nothing has been lost, nothing done, nothing said; we claim to forget it all; (Lawrence Osborne a The New York Times)

M’agrada la manera en què Pau oblida poc a poc el cos que havia fetititzat excessivament, fins i tot les orelles. “Les coses, una vegada dutes a terme”, se’ns diu, “no poden tornar enrere; ara ja ho sabia. Un cop de puny, una vegada fet, no es pot reprimir. Les paraules, una vegada dites, no es poden retirar. Hem de continuar com si no s’hagués perdut res, no s’hagués dit res; reclamem oblidar-ho tot;

At points I wondered whether this is really what the world needs right now – another novel about a disillusioned older, straight, white man ruing the mistakes he’s made (a different type of “the only story”), but Barnes writes with such shattering emotional acuity. The moments of pure devastation pile up, the story crushing with increasing weight as it unfurls. (Lucy Scholes, The Independent)

En alguns punts em vaig preguntar si realment és el que el món necessita ara mateix, una altra novel·la sobre un home gran, blanc, desil·lusionat, directe, malbaratant els errors que ha comès (un altre tipus de “L’única història”), però Barnes escriu amb aquella aplastant agudesesa emocional. Els moments de devastació pura s’apilen, la història esclafa amb un pes creixent a mesura que es desenvolupa.

“Each part of The Only Story possesses its unique voice and memorable descriptions. It is a perplexing, profoundly enjoyable read, even for readers who ultimately reject Paul’s thesis about the only story.

Barnes has once again shown himself capable of transforming the mundane and ephemeral into the lyrical and lasting.” (Los Angeles Review of Books by Thomas J. Millay)

“Cada part de The Only Story posseeix la seva veu única i descripcions memorables. És una lectura desconcertant i profundament divertida, fins i tot per als lectors que finalment rebutgen la tesi de Paul sobre l’única història. Barnes s’ha tornat a demostrar capaç de transformar allò que és mundà i efímer en líric i durador “.

“The Only Story is in a different category. Technically it shows him at the absolute height of his powers – no one alive writes better prose than this – but the subject is bleak, heartbreaking, bereft without even the benefit of catharsis. ...

The Only Story is a book of considerable power with a remorseless scathing articulation that will compel any reader to keep going even though there is a deliberate refusal of exaltation.” (The Sidney Morning Herald by Peter Craven)

The Only Story es troba en una categoria diferent. Tècnicament, el mostra (a Barnes) a l'alçada total dels seus poders: ningú viu escriu una prosa millor que aquesta, però el tema és desolador, desgavellat, sense ni tan sols el benefici de la catarsi.

The Only Story és un llibre de considerable potència, mordaçment articulat sense remordiments, que obligarà a qualsevol lector a continuar encara que no s'hi hagi volgut exaltar res.

Entrevista a Alexandre Gombau, traductor al català de L'única història I d'anteriors novel·les de Julian Barnes:

“En arribar a la fi del llibre tot et sembla una zona grisa, tothom et sembla censurable, i aquí és on Barnes es mou més a gust”

Has traduït diversos llibres de Julian Barnes al català, les seves darreres obres, que ha publicat Angle (des del 2010?). En quines pots identificar més el Barnes de L'única història?

Sí, Res a témer va ser la primera obra de Julian Barnes que vaig traduir per encàrrec d'Angle el 2010. Però cada llibre de Julian Barnes és completament autàrquic i té poc a veure amb els altres llevat de reprendre alguns temes (o més ben dit d'abordar-los) des d'altres punts de vista. Per exemple, aquesta primera traducció (Res a témer) és molt difícil de classificar, ja que té aspectes novel·lescs però també biogràfics i assagístics on planteja una diversitat de qüestions (la mort, la memòria, l'amor) que aprofundirà persistentment en la seva producció literària posterior, sempre amb elegància i amenitat.

Pel que fa a L'única història, hi ha moments que em fa venir al pensament El sentit d'un final quant a la revisió del passat i la reinterpretació de tota una vida, i també per la joventesa d'alguns dels protagonistes i l'anàlisi retrospectiva que duen a terme en envellir o accedir a la maduresa.

La subjectivitat de la memòria, la complexitat de l'amor, la puresa dels sentiments... són els temes clau que identifiquen en aquesta obra? Creus que hi ha hagut una evolució en el tractament d'aquests temes en els diversos llibres de Barnes?

Com deia són els temes preferents en l'obra de Barnes, que acostuma a tractar amb gran habilitat i mai de manera insulsa ni fatigosa. En les primeres obres, algunes de les quals no he tingut el gust de traduir, semblava més preocupat per deixar constància dels seus vastíssims coneixements sobre filologia i cultura francesa, especialment. Després em fa l'efecte que s'ha deixat anar una mica més, com si això ja passés a un segon pla i li interessés més tractar els grans temes que conformen la seva obra, amb la qual cosa tots hem guanyat molt. No el vull titllar de pedant en aquells primers escrits, seria injust fer-ho; però el lector acaba agraint la sinceritat i els dubtes amb què ens proposa els raonaments sobre l'existència de les darreres obres.

Agafem L'única història. A mesura que avança la narració, pots desenvolupar certa empatia amb segons quins personatges, però en arribar a la fi del llibre tot et sembla una zona grisa, tothom et sembla censurable, i aquí és on Barnes es mou més a gust. Als seus llibres no hi ha bons ni dolents. Les seves històries, tot i que poden semblar senzilles, s'entortolliguen i es cargolen a causa dels diferents prismes amb què s'observin, per finalment qüestionar-ho tot. Per a mi, L'única història, (i ara no voldria revelar més del compte) és un gran catàleg de maltractaments... entre amants, entre cònjuges, entre pares i fills, entre amics.

Què creus que és el més valuós de l'obra d'aquest auto? És el mateix que l'ha fet guanyador de premis com ara el Man Booker o el David Cohen de Literatura (considerat el Nobel britànic)?

Diria que el que més destaca i atreu de l'obra de Barnes, i que fa que sigui considerat un dels cinc grans autors contemporanis, és la seva habilitat i capacitat de sorprendre a l'hora d'enfocar els grans temes universals. Aconsegueix portar venut el lector en tots els seus llibres, té una enorme capacitat per explicar les coses amb gran subtileza, de manera que el lector es forma certa opinió sobre aquest personatge o aquell altre, i acaba trencant tots els esquemes mentals concebuts al llarg del llibre, sovint capgirant el marc mental en la conclusió de l'obra. Barnes comença explicant-te coses que, aparentment, no tenen res a veure amb l'eix argumental principal, però en les seves obres res no és gratuït ni fortuït. Tot està meditat i calculat per conduir el lector cap allà on el vol portar. I això és la dificultat més gran en traduir-lo. No pots passar per alt res. Tot té un propòsit. Frases i expressions clau, circumstàncies... tot empeny el lector cap als prismes amb què vol explicar determinats arguments, la volubilitat de l'observador. Em sembla que el fonament de la major part dels seus escrits és la relativitat de les vivències segons qui les experimenta, com, quan i on. Tot és molt subjectiu i no hi ha cap veritat suprema a l'hora d'explicar-les, la qual cosa permet que tothom es pugui sentir molt atret i identificat amb els seus

Has tingut algun contacte directe amb Julian Barnes? Si en tinguessis l'oportunitat, li adreçaries algun dubte, o li voldries comunicar alguna cosa sobre les teves traduccions?

No, no hi he tingut contacte directe. És una constant en l'ofici de traductor. Molt poques vegades tenim la possibilitat d'accedir a l'autor. Sovint perquè ell mateix no vol que l'empipin, m'imagino; d'altres perquè l'agent literari imposa barreres per mantenir aquesta aura de venerabilitat o inaccessibilitat gairebé enigmàtica i màgica que envolta els escriptors. Com si un fàcil accés els tornés massa normals i corrents. Dubto que sigui el cas de Julian Barnes per algunes de les anècdotes que explica en els seus llibres. Sembla força afable i extraordinàriament observador, un ingredient indispensable en tot bon escriptor.

Personalment, és clar que hauria agraït consultar-li punts concrets de les seves obres. Per aclarir dubtes, per satisfer la meva curiositat com a lector, per ampliar conceptes... i em penso que m'hauria engegat a fer punyetes. Som molt pesats. Ho veus? I al capdavall no és imprescindible per comprendre la seva obra. El que li voldria transmetre és el meu desig de no decebre'l ni a ell ni al lector amb les meves traduccions. I el que seria un autèntic plaer és xerrar-hi tranquil·lament en un lloc que convidi a la revelació dels secrets més ben guardats, amb l'espontaneïtat i l'ajuda d'una bona copeta. Em sento profundament intrigat per saber com es poden fer autèntiques genialitats de la literatura cada un o dos anys. És un do o una capacitat molt insòlit i mereixedor de tot el nostre respecte i agraïment. Considero un privilegi que Angle Editorial, que selecciona i té gran cura en les seves publicacions, ens ofereixi llegir aquest grandíssim autor.

«Exquisida. Barnes explora el temps i la memòria.»

—The Guardian

«Emocionant, divertida, amb una gran intel·ligència emocional, cal llegir-la i rellegir-la.»

—The Mail on Sunday

Barnes farà una roda de premsa a la desena edició del Barcelona Kosmopolis, entre el 20 i el 24 de març de 2019